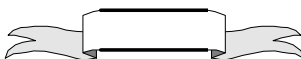

Byablaskan

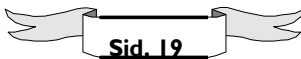
Nr 2 Juni 2005 • Sundoms Informationstidning

Ladrike Sid. 4

*Årets
Hembygdsförening
Grattis!*

Sid. 19

Sundom

Byablaskan även på Internet:
www.sundom.se

Innehåll

Redaktören har ordet	2
Tranor och gäss(p)	3
Ny doktor i byn	3
Ladrike	4
Sundoms IF informerar	7
Johanssons familjehem	8
Torsdag förmiddag med Roger och Reine– En direktsändning i P4	16
Hembygdsdag 2005- Sundoms Hembygdsförening får diplom	19
Möte med polisen	21
Dialektrutan.....	22
Ortnamnsrutan	23
Anslaget.....	24

Redaktören har ordet

Hej!

Våren har övergått till sommar när detta nummer kommer ut och för en del innebär det semester, bad- och båtliv, trädgårdsarbete, god mat ute i det fria, sommarfest i hamnen och allt annat härligt som förknippas med denna ljuvliga årstid. Medan andra istället kanske bävar för värmen och myggen. Upplevelsen kan vara olika.

Du håller just nu i en fullspäckad Byablaska och trots att vi utökat sidantalet har ändå inte alla bidrag kunnat publiceras pga. platsbrist, vilket vi beklagar. Men det är samtidigt väldigt roligt att vi har mycket att skriva om i byn. De bidrag som inte kom med nu har däremot en plats säkrad i nästa nummer. I detta nummer får Du bl. a. veta mycket omkring forna ladors väl och ve, vi gör ett spännande studiebesök till Lars och Lisbeth Johansson för att ta reda på hur ett familjehem fungerar, får en kort resumé från ”när radion kom till byn” och från Hembygdsdagen då även Hembygdsföreningen fick en fin utmärkelse. Ingvar ger oss ett rart minne från den tid då Statspoliserna inrättades och slutligen har Dialektrutan och Ortnamnsrutan sin givna plats.

Mycket läsnöje i hängmattan och jag önskar er alla en skön sommar!

Maria Jonsson

Tranor och gäss(p)

Lördagen den 30 april kl. 06.00 samlades ett 20-tal morgonpigga fågelskådare utanför Bygdegården. För 5:e året i rad hade våra fågelexperter Jan-Axel Sundin och Lars Brännström bjudit in till en trevlig rundtur runt Lakaviken.

Pigga fågelskådare utanför Bygdegården

Med fika i bagaget och kikare runt nacken cyklade vi först till "Rakelstranden" vid Lars gård och fick där se *gräsänder, knipor, krickor, ett par storskrakkar, grågäss, ett par kanadagäss, ett par bläsänder, storspovar, ett par ljunghjipare, tofsvipor och en tornfalk.*

Vid "Rånis" såg vi bl.a. *stor-spovar, grågäss, två tranor, ett par ringduvor, bofinkear, korsnäbbar, ett par talgoxar, gulsparvar, några tofsvipor och björktrastar.*

Längs med "Fetoget" över Rånningen såg vi igen *en tornfalk samt tofsvipor, grågäss och storspovar.* På "Berget" under Rävaberget hörde vi *sjungande rödvingetrast* och nere vid majbraseplanen *en sävsparv.* Tänk vilket fågelliv som finns runt knuten!!

Trots den tidiga morgonen lyste solen härligt men det blåste kalla vindar så efter ca 2 timmar avslutade vi turen.

Ett stort tack till Jan-Axel och Lars som håller denna trevliga tradition vid liv och förmedlar sin kunskap omkring alla våra fågelarter. Vi ser fram emot nästa års fågelskådning.

Text och foto: Maria Jonsson

Tack Lars för hjälpen med alla fågelnamn :-)

Ny doktor i byn

Fredag 3 juni kl. 13.00 disputerade Anna Wikström med sin doktorsavhandling vid Luleå Tekniska Universitet och fick den godkänd. Avhandlingen tar upp relationerna och sambanden mellan elevers

Photo: Nanna Östermark

lärande och lärares undervisning och kompetens. Avhandlingen heter "**Ett frö för lärande – En variationsteoretisk studie av undervisning och lärande i grundskolans biologi**".

Opponent var pedagogikprofessor Ference Marton. Marton och övriga professorer som satt i nämnden var mycket imponerade över Annas avhandling.

På kvällen hölls en fest i Sundoms Bygdegård där professorer, arbetskamrater, släkt och vänner var inbjudna.

Grattis Anna till doktorshatten!

Redaktionen

Ladrike

En historisk tillbakablick på lador och dess egenskaper i Sundom.

Text och illustration: Ingvar Nilsson

Foto: Maria Jonsson

”Ladrike”, så har med all rätt Norrbotten och vår by kallats, men inte längre. Att ladan fortfarande är signaturbild i vissa sammanhang väcker många positiva minnen till liv. Under lång tid har ladan dominerat all öppen bygd. Som ett första exempel på total förändring kan nämnas att å hemmanet Sundom nr. åtta, Berget, fanns på ”den gamla, goda tiden” tjugoan lador. Nu finns det endast en och den är så omgiven av frodlig växtlighet att den inte kan synas på håll. Samma förhållande gäller alla övriga hemman i byn. Här skall endast konstateras: ”De har haft sin tid.”

Placering

Ladans placering var mycket viktig. Den skulle alltid vara ”nära till”, särskilt när man sysslade med höbärgningen. Då fick man ofta jaga undan någon regnskur och då var det en tillgång med korta avstånd. Så var det före väderleksrapporternas tid.

Material

Ladorna var av två slag när det gäller materialet, av bräder eller av timmer. De senare var mest vanligt. Av ovan nämnda Bergets tjugoan lador var endast fyra och en halv av bräder. Halvan

var inklämd mellan två timmerlador och utgjorde den så kallade tre-ladan. Sådana fanns lite varstans. Våra grannar i Erik-Härs hade en tre-lada. Man tjänade in två väggar i en sådan lada, se bild nedan.

Numera är ladorna ersatta med plastpåsar. Vi ser dem i långa rader ute på fälten. Inget ont i det. Jag såg den första för ganska länge sen vid infarten till Umeå och jag visste inte vad det var.

Tak och väggar

Gemensamt för de timrade ladorna är att väggarna lutar utåt i övre delen. Detta var en praktisk åtgärd som hindrade regn och rusk och vatten från takskeden att vid blåst tränga in genom ”såten” i timmerväggen. Det rann rakt ned på marken. På senare tid när jordarna genom nya och bättre metoder gett rikare skördar blev ladorna för tränga. Då sågade man av en del lador på mitten och det öppna gapet fyllde man igen med bräder. Denna åtgärd var praktisk men föga vacker. Yttertaken var i de flesta fall av spån, i en del fall av bräder och på senare tid har ett och annat tak bestått av eternit eller

billigare plåt. Till bondens vårarbete hörde som regel att lägga nytt tak på en och annan lada samt väga upp den så att luften kunde cirkulera.

Torkproblem

Många lador har sågats sönder och fått en mycket stor dörr, tyvärr. Detta var nödvändigt när traktorgrepen blev ett vanligt redskap och arbetskraften minskade. Tre personer i ladan var både vanligt och nödvändigt förr, inte så numera. Att grödan var torr var mycket viktigt vid höbärgningen. Det kunde hända någon gång att man fick ta ut höet och torka det bättre. Det fick Håmars- Axel vara med om. Han hade ett skifte i Blötan vid Gussövägen och han får själv berätta: ”När jö kom inät vegän so sjäng `änä ini lödin. (När jag kom efter vägen så sjöng det i ladorna). Så det var bara att skotta ut varan och torka den en gång till.

Ladunamn

Orkar du följa med när jag gör ett svep över ladulandet hemmavid?

Först namnen: *Ränningsladan* låg närmast hemmet följt av *Bäckladan*, som fått sitt namn av placeringen vid bäcken. Uppe i Liden vid Gussövägen låg *övre* och *nedre Lidladorna*. Hundra meter västerut låg, ”*Ho so stä a heod.*” Det vill säga, vid senaste reparationen hade man pallat under bakvägen lite extra därför att den brukade sjunka ner i ett lösare jordlager. Åtgärden kom att fungera för alltid. Därav namnet: ”Den som står på huvudet.” *Rånisknabben*,

Strandladan, *Tre-ladan*, *Krögerladan* och *Adolfladan*. Namnens betydelse längre fram.

Ögården

Den ligger strax söder om Gussövägen, där den går in i skogslandet norr om Strandberget. Den var från början en myr som genom gångna och nuvarande släkten förvandlats till en slätteräng som kunde fylla fem lador med foder. Ladornas namn var: *Fårhusladan*, *Ormladan*, *Roddladan*, *Knussladan* och *Storladan*. Ormladan fick sitt namn för att en och annan orm just där blev dödad sommartid. Den flyttades och drogs ut en första gång. Efter andra flyttningen är den ”snickarboa” vid

Snickarboa Sundom 8:25

Torpet med benämningen Sundom 8:25.

Efter en mindre naturkatastrof och vikande behov av foder finns inte Ögården mera till och självfallet inte de övriga ladorna heller.

Det finns två skiften till. Norr om Rävaberget ner mot Östreviken fanns två lador. Den hitre var spantrad och den bortre var timrad. Den senare kal-

lades *Hästlada*, därför att det foder som växte i närheten var av synnerligen god kvalite´ och därför förbehållet hästar-na. Vid Gussövägen ner mot inre Furufjärden finns en slätteräng som numera är helt intaget av mer eller mindre vuxen skog. Här har funnits tvenne lador, den ”övre” och den ”nedre”. Den övre var timrad och den nedre var spantrad. Betydelsen av ladornas namn var följande: Vi pojkar fick ju ”körkortet” mycket tidigt, redan i nedre tonåren. Till vår ordinarie sysselsättning hörde bland annat att köra hem foder till kreaturen. Det var Pappa som gav order och han sa då namnet varje gång på den lada som skulle besökas, och då var kursen klar.

Bild på Ingvars egen målning av det krävande slätterarbetet. Målningen finns på stugväggen isi ”Torpet” i Sundom.

Som avslutning på detta ladureferat vill jag återge ett positivt, något gripande minne, som jag burit med mig hela livet. Det var vanligt, att sedan man fyllt en lada, låta dörren stå öppen. Detta för att sommarvinden skulle torka höet ytterligare ifall där fanns någon kvarvarande fukt från inbärgningen. Här

kommer minnet. En dag i sensommaren gick Pappa runt och stängde dörarna i samtliga lador. Jag har ingen svårighet att tänka mig hans tacksamhet för att han hade fått vara med om ännu ett skördeår på sitt gamla barn-doms-hem, och att han hade fullpackade lador så att foderfrågan var löst för en lång vinter.

Idag

Vi skriver nu 2005. Under senare år har åtgärder vidtagits som resulterat i att ett antal lador helrenoverats i såväl Södra- som Norra Nederluleå. Det är ett behjärtansvärt arbete. Ladorna står där väl synliga från allmän väg, som en hälsning från en svunnen tid, om mödosamt arbete på åker och äng. Men också representanter för de många, många lador, nödvändiga för sin tid, men som inte längre finns kvar. Vi hoppas att också Sundom ska ”drabbas” av dessa renoveringar medan någon lada ännu finns kvar.

Ingvar Nilsson

Dagens

...och ett jättetack till **Lars Larsson** som har hållit vår gård snöfri flera vintrar.

Vi önskar Dig en riktigt varm sommar.

Hälsningar från Kari och Arja Kangas

Sundoms IF informerar

Skidor

Liksom tidigare år har föreningen ordnat skidtävling med efterföljande årsmöte. Årets tävling lockade endast 29 deltagare, vilket är betydligt färre än tidigare år. Vi hoppas det var en tillfällighet och blickar istället fram emot nästa års tävling. Ett tack till alla som ställde upp både, stora och små.

Bingolotto

Bingolottosäsongen är nu över för denna säsong och föreningen vill tacka alla trogna bingolottoköpare. Vi ser fram emot hösten med ny programledare för programmet och hoppas samtidigt på nya köpare. Sundoms IF vill samtidigt tacka Lars Johansson, Mats Frölander, Viktor Nordmark och Johannes Jonsson som sålt lotter under denna säsong.

Valborgsmässoafton

Helgen före valborg samlades ett gäng bybor för att dra ihop den stundande majbrasan. Anders Nilsson och Patrik Persson ställde upp med traktor och vagn och vi andra fyllde ekipaget

”Risdragare” till majbrasan

med ris.

En stor skara bybor hade hörsammat inbjudan och kom till Bygdegården för att dricka kaffe och äta tårta. Det bjöds även på underhållning i form av sång och dragspel av Uno Lindström.

Efter påtåren var det dags att bege sig ner till Majbrasan. De som önskade kunde grilla korv och köpa läsk. Byns egen ”Dynamit-Harry” (Peter Olofsson) gjorde ingen besviken utan avfytrade en salva som säkert hördes lång väg.

Ett stort tack!

Styrelsen meddelar att föreningens kassör, **Birgitta Viklund**, kommer att lämna sitt uppdrag p.g.a. flyttning. Birgitta har varit kassör i föreningen i 12 år. Sundoms IF vill rikta ett stort tack till Birgitta för allt arbete hon lagt ner i föreningen. Ett tack även till hennes man **Tommy**, som tidigare har varit mycket engagerad i föreningen.

Lycka till i fortsättningen!
Önskar styrelsen.

Text och foto: Jörgen Jonsson

Johanssons Familjehem

Det sägs att vi lever i en tid då var och en sköter sig själv och inte bryr sig så mycket om andra. Var och en har nog med sitt. Men det är lätt att glömma att det faktiskt finns många människor som i både stort och smått bidrar till att hjälpa andra. Jag har haft förmånen att träffa en familj som hör till den första kategorin och som verkar i det tysta. Lars och Lisbeth Johansson i Sundom bedriver sedan drygt 18 år tillbaka familjehemsverksamhet. En verksamhet som i korthet innebär att man öppnar sitt hem för barn och ungdomar som av olika anledningar behöver byta miljö. Ett mycket beundransvärt arbete där fler familjer skulle behövas.

Bakgrund

Det hela började 1987 då Lisbeth, som på den tiden gick vårdbiträdesutbildning, fick lyssna på en allmän föreläsning om familjehem och kontaktfamiljer. Socialnämndens ordförande, Ulla Ölvebro, informerade om behovet av familjer som kunde ställa upp för barn och ungdomar som var i behov av att byta miljö tillfälligt eller permanent. Lisbeth kom hem och föreslog för Lars att de skulle prova. Lars jobbade då på LKAB. De hade då själva två egna döttrar, Cecilia och Erika som då bara var 2 respektive 1 år gamla.

Efter en tid av funderingar kring hur det skulle påverka deras egen familj, bestämde de sig för att prova på att bli kontaktfamilj. Slutet av 1987 tog de kontakt med Socialförvaltningen i Luleå. Att ställa upp som kontaktfamilj betydde att de tog emot ett barn varannan helg och alla lov. Det var ett sätt att ge avlastning oftast åt ensamstående mammor som många gånger inte klarade av sina barn och som hade dåligt kontaktnät. De fick då en flicka som bara var 1 år och 7 månader och hon fortsatte att vara på av-

lastning hos dem i 13 år. Idag är hon 18 år och de har fortfarande mycket kontakt med henne, ibland dagligen, och gläds över att det går bra för henne.

Lars och Lisbeth Johansson

1990 började Lars på stiftelsen Vallmotorp i Gussön som fastighetsansvarig men deltog även i behandlingar. Lisbeth skämtar och säger med glimten i ögat ”då var vi heltäckande”. När Lars kom hem från jobbet kunde flera från behandlingshemmet sitta i kökssoffan för att hälsa på Lars hemma, Lisbeth jobbade med vård av gamla och sedan tog de hand om barn på avlastning eller som placeringar för en längre tid. ”Då hade vi

ständig behandlingshem hemma”, säger Lisbeth och skrattar gott.

Sedan dess har det rullat på. Fram till idag har de haft 8 barn totalt, varav 7 placerade i varierande längd, från några dagar till flera år. Det som från början var något de var nyfikna på och bara ville prova på, har idag blivit en livsstil för familjen Johansson.

Idag arbetar Lars som fastighetsansvarig på Persöskolan och Lisbeth som undersköterska på Lulsundets äldreboende. Båda jobbar 100 %, ändå har de inte tvekat att hjälpa andra familjer. Deras egna flickor är idag vuxna, Erika är 19 år och Cecilia är 20.

Erika och Cecilia

Familjehem

Idag finns inte begreppet *Kontaktfamilj* kvar utan man talar istället om *Familjehem*, vilket är det Lars och Lisbeth ställer upp som. Lisbeth förklarar att huvudsyftet är att barnen/ungdomarna ska kunna byta miljö och bo hos en helt vanlig familj för att, om möjligt, senare kunna återförenas med sina föräldrar. En del barn bor under många år i familjehem

andra bara under kortare perioder. Att ta emot barn i familjehem innebär därför ibland ett livslångt engagemang.

Vad krävs för att bli ett familjehem?

Gifta eller sammanboende med eller utan barn kan bli familjehemsföräldrar men erfarenhet av barn och/eller ungdomar är betydelsefullt. Familjehemmet måste ha en stabil social situation och de vuxna måste ha tid och ork att engagera sig. Familjehemsföräldrarna bör vara i den åldern att de skulle kunna vara biologiska föräldrar till barnet och de måste ha en vilja att samarbeta med de biologiska föräldrarna.

Kontakt med anhöriga?

Lisbeth har alltid haft väldigt bra kontakt med barnens mammor och i vissa fall har de varit tacksamma att Lisbeth och Lars har funnits. Kravet att ha tid och ork är däremot inte att förringa. Lisbeth har många gånger agerat samtalsterapeut till mammor och ibland suttit timtal i telefon för att bara lyssna eller försökt lösa deras problem. Sedan dag 1 har vi alltid sagt att vi tar hand om barnen och bryr oss inte om vad de vuxna gör, säger Lisbeth. Många familjehem stupar på att de lägger sig för mycket i vad de vuxna anhöriga gör och försöker styra och ställa hos dem. Det är viktigt att man istället försöker se det positiva i föräldrarna och deras beteende för barnens skull. Barnen tar nämligen alltid sina biologiska föräldrar i försvar i alla lägen.

Hur blir man ett familjehem?

Första steget för att bli ett familjehem är att ta kontakt med familjerättssektionen på Socialförvaltningen och anmäla sitt intresse. Därefter inleds en utredning som oftast varar ett par månader med ett antal besök av olika familjehemssekreterare. Syftet med besöken är att bilda sig en uppfattning om den ansökande familjens möjligheter att ta emot ett barn, motiven diskuteras och kontroll görs också i kommunens socialregister och i polisregistret.

Under utredningen gjordes djupintervjuer enligt Kälvestensmetoden med Lars och Lisbeth av två familjehemssekreterare. Intervjuerna gjordes med båda vid samma tillfälle, var och en för sig. Det tog ca 4-5 timmar. Syftet med intervjuerna var att få en fördjupad bild av det blivande familjehemmets bakgrund och nuvarande levnadsförhållanden, skapa uppfattning om hur familjehemsföräldrarna samspelar med varandra, hur de fostrar sina egna barn och hur de ser på sina egna uppväxtvillkor. Sedan gick familjehemssekreterarna ihop och kollade om Lars och Lisbeth var samstämmiga. Därefter bedömde en kurator/psykolog om de var kapabla att ta emot barnen, vilket de var.

Två ggr/år görs sedan en omprövning, där Socialförvaltningen undersöker om de biologiska föräldrarna har några invändningar och om de placerade barnen trivs ihop med familjehemsföräldrarna och deras egna barn.

Vilket stöd får ett familjehem?

Kommunförbundet har huvudansvaret för en tvåstegsutbildning, grund och påbyggnad. Därutöver är det mycket föreläsningar och temadagar och varje familj får en egen familjehemssekreterare. PBU (Psykiatriska Barn och Ungdomsmottagningen) ger även handledning vid svåra fall enligt överenskommelse. Lars och Lisbeth har gått igenom det mesta av de utbildningar som erbjudits.

Lisbeth berömmar skolorna i Persön och Råneå som alltid tagit mycket väl hand om dessa barn. Skolorna ställer upp till 100 %. Innan de skickar iväg ett barn till skolan gör Lars och Lisbeth ett besök på skolan tillsammans med socialsekreteraren för att planera för det nya barnet. Men de lämnar aldrig ut något om barnets bakgrund eller orsak till placering av hänsyn till barnets integritet.

Lönar det sig att bli familjehem?

Lars berättar att enda gången det står något i tidningarna är när folk tror att familjehemmen tjänar mycket pengar. Tidigare var det stora diskussioner i kvällspress, radion och TV omkring hur bra familjehemmen tjänade. Inget kan vara mer fel, säger Lars. De som ställer

upp som familjehem för pengarnas skull gör ett misstag och har dessutom en felaktig syn på verksamheten. Ingen blir rik på denna verksamhet. Ersättningen är uppdelad i två delar, en omkostnadsdel, som står för mat, husrum, kläder, tvätt, fickpengar, fritidsintressen etc. och en arvodesdel, som är en ersättning för familjehemsföräldrarnas arbete.

**" 2,50 kr /
timme före
skatt"**

Båda delarna beräknas utifrån barnets ålder och behov. De har även rätt till det allmänna barnbidraget. Eftersom Lars irriterat sig på dessa diskussioner roade han sig med att räkna ut vad ersättningen blev/timme och kom upp i den skyhöga summan av *2,50 kr/timme före skatt!!!* Då var det allmänt känt!

De som kan tjäna på denna verksamhet är de s.k. HVB-hemmen (familjehemsliknande Hem för Vård eller Boende) som tar emot ungdomar med svårare problem. Det ställs höga krav på dessa hem. Där krävs det att de vuxna har psykiatrisk och pedagogisk utbildning och att de är hemma på heltid. De ska även ha en separat byggnad (utslussningsdel) för att så småningom möjliggöra för tonåringarna att klara av att komma till ett eget boende. Dessa hem tar ofta emot flera tonåringar, som de i princip bevakar dygnet runt eftersom dessa ungdomar ofta är kriminellt belastade. HVB-hemmen drivs ibland i bolagsform och de är värd vartenda öre de kan få i lön menar Lars och Lisbeth.

Lisbeth och Lars förklarar att de behandlar de placerade barnen precis som sina egna. Om Cecilia och Erika får en mobiltelefon så har även de familjehemsplacerade barnen fått det. Det ska ju känna sig lika mycket värda i familjen som familjens egna barn. Det är viktigt för deras självkänsla.

Samverkansprojekt mellan kommuner

Det har blivit allt svårare att rekrytera familjehem, framförallt för barn och ton-

åringar med grava problem. Många tonåringar har därför placerats på HVB-hem eller institution långt hemifrån, vilket medfört stora kostnader för kommunerna. Den utvecklingen har kommunerna velat bromsa genom att försöka stötta mer på hemmaplan. Våren 2004 startades därför ett projekt med namnet ”*Samverkan mellan kommuner om familjevård-Ett samverkansprojekt mellan Boden, Kalix, Luleå och Piteå?*”. Projektet pågår ett antal år framåt. Dess syfte är att utveckla nya samarbetsformer mellan kommunerna för att skapa en familjehemsvård nära hemmet för tonåringar, som idag placeras långt ifrån sin hemmiljö. Lars och Lisbeth ingår som en av familjerna i detta projekt.

Familjen får en egen familjehemskonsulent (annan än sekreteraren) som gör hembesök efter behov. De går igenom om det är några problem med barnet, stöttar och ger dygnetruntservice till familjehemmet. Lisbeth förklarar att tidigare var det svårt att få akut hjälp speciellt under kvällar och helger. Det har visserligen funnits en beredskapsjour men den har inte alltid känt till just det aktuella fallet. I och med projektet får nu familjehemmet stöttning dygnet runt av en jour som vet exakt vilken placering det handlar om. Tanken är att alla tonåringar med grava problem ska bli placerade i familjehem och ingå i projektet så småningom.

Det tyska fallet- Michael

Sommaren 1990 glömmar aldrig familjen. Det var ett akut läge. Den 3 juli, en fredagseftermiddag, ringde kommunen och frågade om vi kunde ställa upp som

jourhem över helgen. Lisbeth arbetade då inom hemtjänsten och skulle ut och jobba kväll men sa OK under förbehållet att de kom först efter kl. 22.00. Enhetschefen och familjesekreteraren kom ut till Sundom med en 3-månaders pojke med namnet Peter. På måndagmorgon var situationen en helt annan. Lisbeth fick beskedet att hon måste vara tjänstledig ett tag för att ta hand om denna pojke. Det var mitt i högsommaren och inte särskilt lätt att få tag i vikarier men Kommunen ställde upp och hittade en lösning. Inom 4 dagar var hon tjänstledig.

Det var det mycket uppmärksammade ”Michael fallet” som Lars och Lisbeth blev väldigt konkret inblandade i. Helgen blev 13 månader. Barnet de tog hand var omskött medan hans äldre halvbror, Michael 4 år, blev ihjälslagen av sin styvpappa.

Bakgrunden till fallet var att det tyska paret kom till de svenska fjällen under vintern, med den 4-årige pojken, Michael, för att leva nära naturen. De tränade vildmarksliv. Målet för dem var att senare åka till Canada och bli något som kallas Trappers (vildmarksmänniskor). En renskötare träffade på dem i en renvaktarstuga och mamman var då höggravid med deras gemensamma barn. De födde barnet i Piteå och flyttade därefter till Hedemora till släktingar för att ta hand den nyfödda pojken (Peter). Där upptäcktes det att styvpappan misshandlade Michael men socialförvaltningen i Hedemora missade detta. Därefter åkte de tillbaka till norra Sverige för att fortsätta sin nya livsstil. Michael blev konstant misshandlad av sin styvfar och dog till slut juli 1990 av grov vanvård och miss-

handel.

Föräldrarna hamnade i häktet och båda blev dömda till fängelsestraff som skulle avtjänas i svenskt fängelse. Pappan fick 10 år men var ute efter 7 ½ år och mamman fick 3 år och var ute efter 1 ½ år. De blev båda livstidsutvisade men det gäller inte idag eftersom både Tyskland och Sverige ingår i EU. De kan komma tillbaka när de vill. Mamman blev vårdnadshavare men ville inte ha pojken efter allt som hänt. Pojkens morfar och mormor adopterade därför pojken, som idag är 15 år och har det bra. Lisbeth har en speciell plats i morfaderns hjärta för att hon har tagit hand om hans barnbarn och de har fortfarande kontakt.

Stort nyhetspådrag

Detta blev till slut ett pilotfall för hur det inte bör gå till inom den svenska socialtjänsten och en utbildningshysteri inom Sveriges kommuner startade för att undvika något liknande i framtiden. Lars och Lisbeth berättar båda att detta var nog det mest intressanta fall de varit inblandade i. Det var första gången något liknande hade hänt i Sverige och där sitter vi i lilla Sundom, säger Lisbeth, och är mitt i händelsernas centrum. Lisbeth påpekar att de skulle kunna skriva en bok om denna sommar och alla konstiga människor de fick träffa. De besökte bl. a. häktet 2-3 ggr/vecka. Nyhetspådraget var så enormt från både Sverige och Tyskland att kommunen fick tillsätta en socialsekreterare på heltid för att ta emot pressen. Lars och Lisbeth har, trots att de bara sparat en bråkdel, en hel låda med tidningsurklipp från denna tragiska

historia.

Efter denna sommar började det strömma in förfrågningar om placeringar till familjen pga. att de hade klarat av detta svåra fall. Det var då de bestämde sig för att genomgå en utredning för att bli familjehem.

Medverkat i reklamfilm

I samband med samverkansprojektet blev Lars och Lisbeth tillfrågade om att delta i en reklamfilm för TV4, för att rekrytera fler familjehem. Eftersom filmmakarna ville ha med en tonåring och inga av de familjehemsplacerade barnen fick lämnas ut, så fick Erika agera statist. Filmen tog en timme att spela in och resultatet blev ca 15 sekunders reklamfilm. Den har visats 50 ggr totalt i TV4 under våren 2005.

Det var inga dialoger utan Erika kom gående mot bron med en stor trunk och skulle föreställa en tonåring som anländer till sitt nya familjehem. På bron stod

Lars och Lisbeth och skulle röra på munnen så det såg ut som att de pratade med tonåringen som kom till deras hem. Så Lisbeth sa ”Välkommen hem...”. Erika hade skrattat och kommenterat ” Här har

jag gått med väskan i 19 år och aldrig har du stått på bron förut och sagt välkommen hem”. Reklamfilmen lockade tyvärr bara tre familjer att höra av sig som intresserade, vilket var ett dåligt utfall, kan man tycka.

Familjen medverkade även i en annan

TV4-film under 1994-95, då TV4 körde en serie med olika teman och temat denna gång var just familjehem. TV4 hade ringt till kommunen och de hade sagt – Åk ut till Sundom, där finns det en bra familj ni kan intervjua. De gjordes en 4 timmars intervju som resulterade i en 30 min lång film som sändes vid ett tillfälle i TV4.

Placeringar idag?

Idag har familjen två familjehemsplacerade barn. Sara kom till dem när hon endast var 3 ½ månad. Idag är hon 13 år och har bott hela sin uppväxt hos familjen. Sedan drygt 1 år har även Mikaela, som blir 15 år i juli, bott hos familjen. En glad och trevlig tjej som verkar trivas mycket bra. Hon och Sara har funnit varandra och blivit kompisar. Redan

” Jag har en riktig mamma och så är du min bästa mamma ”

Sara och Mikaela

då Sara var vid 1-årsåldern förklarade Lars och Lisbeth att de inte var hennes biologiska föräldrar. Det har de varit noga att berätta för alla små barn de fått ta hand om. För Saras del är det så na-

turligt. Hon vet var hennes släktingar är och har sporadisk kontakt med sin biologiska mor och hon vet också varför hon bor hos Lars och Lisbeth. Hon har även själv önskat att få byta namn från Petersson till Johansson som hon heter idag. Lisbeth berättar att det var lite roligt när Sara var liten för då sa Sara att hon hade två mammor - ”Jag har en riktig mamma och så är du min bästa mamma”. Det levde jag länge på, berättar Lisbeth leende. Lars minns att han just hade kommit hem från en kurs och tänkte testa Johanssons psykologiska taktik, nämligen att försöka få Sara att säga Lars och Lisbeth. Det gick inte och han slutade lika snabbt med försöket.

Vad säger familjens egna barn?

Det är lätt att tro att familjens egna barn kan bli svartsjuka för att behöva dela sina föräldrar med andra, till en början, helt främmande barn. Därför frågade jag både Cecilia och Erika hur de har upplevt de år som nu ligger bakom dem.

Båda är samstämmiga i att många tror att det ska vara jobbigt men eftersom de inte provat på något annat så har det alltid varit helt naturligt för dem att nya människor har kommit och gått inom familjen. De har aldrig känt någon svartsjuka utan känner att det tvärtom gett mycket positivt. Visst har det varit svårt i perioder, speciellt när ett nytt barn kommer och de måste börja om från början med långa och ibland rätt krävande diskussioner för att få en nor-

mal vardag att fungera. Men det har så gott som alltid löst sig till det bästa, säger Cecilia. Lisbeth poängterar att det har medfört att båda tjejerna har lätt för att ta kontakt med nya människor och framförallt att de inte dömer andra människor så lätt. Erika berättar att de har lärt sig att det alltid finns en naturlig förklaring till varför en människa beter sig illa. Därför ska man inte döma en annan människa. Hon menar också att varken hon eller storasyster Cecilia retar upp sig på småsaker. De vet att det finns värre saker att ödsla energi på.

Både Lars och Lisbeth berömmar sina egna barn för deras tålmod och att även de ställt upp på ett otroligt sätt för alla barn och tonåringar som passerat genom hemmet. De har alltid haft regeln att de presenterar fallet för flickorna och sedan har de fått några dagar på sig att fundera. Har flickorna sedan sagt nej så har de också avböjt kommunens förfrågan. Flickorna har därför alltid varit delaktiga i besluten. De har växt med uppgiften och aldrig klagat och har ofta kommit de placerade barnen så nära att de sörjt den dagen de åkt.

Erika går idag sista året på Samhällvetenskapliga linjen i Luleå och siktar på att fortsätta på konstlinjen på Sunderby Folkhögskola till hösten. Cecilia gör lumpen som plutonbefäl på R3 på F21 och muckade den 26 maj i år.

Framtid

Lisbeth förklarar att det har varit både glädje och sorg i arbetet men säger att

”...det är en sådan tillfredsställelse att kunna hjälpa dessa barn och deras anhöriga med att ge dem en trygghet och kärleksfull tillvaro att det är svårt att sluta.”

det har fungerat så bra genom åren mycket tack vare att hon och Lars har så lika grundvärderingar i allt. Dem har

Hela familjen Johansson samlad

många gånger sagt att de inte ska ta fler barn och lika många gånger fallit tillfoga när de fått en förfrågan. Lisbeth förklarar att det är en sådan tillfredsställelse att kunna hjälpa dessa barn och deras anhöriga med att ge dem en trygg och kärleksfull tillvaro att det är svårt att sluta. Nu har de däremot bestämt sig att bara behålla Sara och Mikaela så länge de får och därefter avsluta sin karriär inom familjehemsbranschen. Vi får se om de kan hålla det löftet.

Avslutningsvis måste jag säga att det känns att detta är ett hem med varma positiva människor där mycket glädje och humor genomsyrar vardagen. Tänk vad många barn och anhöriga som familjen Johansson hjälpt genom åren, helt

osjälviskt. Ni är guld värda.

Lisbeth och Lars får snart ”barnbarn” genom ett av de barn som tidigare bott hos dem och som nu själv väntar barn. De har fortfarande mycket god kontakt med den tjejen.

Grattis i förskott och ett stort lycka till i framtiden i Er nya roll som ”lätsasmormor och lätsasmorfar”!

Text och foto: Maria Jonsson

Obs! De placerade barnens anhöriga har godkänt publiceringen.

Källa: *Ge, få och växa- Information till blivande familjebem*, Svenska kommunförbundet & Skribenten AB, 1991.

Något om kärleken

Någon har liknat äktenskapet med en levandes-rättfälla: Den som är ute vill in. Den som är inne vill ut. Är du representant för någon av dessa två??

Ingvar Nilsson

BÅTÄGARE!

Har du betalt din båtplats för säsongen? Om inte så är det dags att göra det omgående. Betalning sker helst till Bankgiro 5615-0808 eller direkt till mig.

Känner du någon som behöver en båtplats? Det finns lediga platser.

Den som är intresserad kan kontakta mig på 070-634 69 00 eller via mail: kenneth.nilsson@evado.se.

Kenneth Nilsson

Torsdag förmiddag med Roger och Reine - En direktsändning i P4

Torsdagen den 3 mars kom radion till byn. Byautvecklingsgruppen bjöd in Roger Qvarnström och Reine Sundqvist från P4 för att sända en dag från Sundom. Gunilla Ståhl och Lars Brännström samordnade hela arrangemanget och många bybor och företag ställde upp för att få en så lyckad dag som möjligt.

Förmiddagen bestod av ett späckat program. Annelie Johansson och Susanne Nilsson jobbade i köket hela dagen med tillagning av palt med stekt fläsk som de serverade till alla intresserade som kom till direktsändningen och Bygdegården var fullsatt. Ensy Ruthström ordnade kaffe och stod för serveringen medan Margareta Johansson, Åsa Esko och Victoria Johansson bakade kaffebrödet till fiket.

De företag som besöktes och intervjuades av programledarna var Bossit, Sundoms Snickeri, Furufjärdens Gästgård, Syverkstan i Sundom och Johanssons Åkeri där Reine även fick en åktur i Thomas plogbil. Dessutom gjordes ett besök i stallet hos Anna Wikström där Gunilla Olofsson med barn talade om hästar och höns.

Lars Brännström bjöd radion på en guidad rundtur i byn och i Bygdegården intervjuades bland annat Ingvar Nilsson om skrönan Junkerhamnsste-

nen och om bonddmål m.m, Else-Britt Lindblom berättade om Sundoms historia och om namnet Sundom m.m, Mats Johansson och Lars Johansson berättade om Sundoms IF och Nils-Erik Larsson intervjuades om promenadgruppen och teatergruppen mm.

Tore Johansson mötte reportrarna nere vid hamnen och berättade om fisket, hamnen, sägen, gamla kvarnen, landhöjningen m.m samt om jaktklubbens verksamhet. Promenadgruppen tog en sparktur med radion genom byn i strålände vinterväder och Rolf Höglund informerade om Bygdegårdsföreningen och om själva Bygdegården. Porslinet märkt "Sundoms Bygdegård" väckte uppmärksamhet. I kategorin andra-generationens sundomföretag intervjuades Alvar Nilsson och berättade om Nilssons Elektriska och Mats Johansson om Östlings Trafik.

Vi fick även besök av en fritidsgrupp från Persön som förutom att de lekte ute på hockeybanan, kom in och åt palt och fikade. Det var så mycket folk att barnen satt på golvet i klubblokalen och åt.

Wivi-Anne Brännström och Ella Hansson sjöng jubileumssången "Sundom 500 år" med text av Wivi-Anne och musik av Thomas Johansson.

Ett stort tack till sponsorerna som stod för en stor del av maten:

◇ **Jordbruksföretaget Modigs** skänkte 36 l mjölk och 10 kg smör.

◇ **Statoil Persön** skänkte 25 kg vetemjöl

◇ **Alviksgården/Hugossons sponsrade** med 8 kg paltfläsk.

Övriga kostnader stod byn för via Byautvecklingsgruppen.

En bildkavalkad från dagen (sid 17-18)

Foto: Rolf Svanberg (en bybo i förskingringen numera bosatt i Sörbyn).

Hembygdsdag 2005- Årets Hembygdsförening får diplom

Text: Else-Britt Lindblom

Foto: Rolf Svanberg

I byn Sundom finns ypperliga förutsättningar att arrangera hembygdsdag med utställning av bruksföremål av skilda slag. Här finns dels en rymlig bygdegård, dels ovärderliga skatter av gamla bruksföremål i de gamla hemmansgårdarna. På dessa gamla gårdar bor nämligen ättlingar till ägare sedan flera generationer tillbaka. I det fallet kan byn Sundom sägas vara unik. (Ole-Erse-gården är ett undantag. Den är inte längre en släktgård. I de uthus som hör till denna gamla gård finns mängder av föremål från svunna tider som pietetsfullt bevaras av nuvarande ägare.)

Detta gör att de föremål som funnits på dessa gårdar har bevarats i mesta möjliga mån. Man har haft en vördnadsfull känsla för de bruksföremål som inte längre varit i användning. De har fått en fristad i häbbaren och i inte längre använda ladugårdar och uthus. På så sätt utgör hela byn Sundom ett slags bymuseum över jordbrukets, fiskets och hantverkets svunna dagar i byn.

Sundoms hembygdsförening skulle ha goda förutsättningar att upprätta ett bymuseum, om bara någon lokal funnes för ändamålet.

Den 8 maj 2005 arrangerades

hembygdsdag nummer två i ordningen efter den lyckade hembygdsdagen 1996 med föremålsutställning i Sundoms bygdegård. Hembygdsföreningen har haft två föremålsutställningar i samband med andra evenemang:

Firandet av Bygdegårdens 50-årsjubileum 1999, firandet av byn Sundoms 500-årsjubileum år 2002.

Utställningen visade gamla bruksföremål under rubriken: *HEM OCH HANTVERK* och *GAMLA FOTON*.

Servering av *halstrad strömming, kaffe/saft med bembakat bröd.*

Lotteri med många fina *hantverksalster*. Trots snöblandat regn på förmiddagen var hembygdsdagen flitigt besökt under hela dagen. Föremålen beskådades. Föremål som visade hur man kunde baka fastän man bara hade den öppna härden, ingen ugn. Sockerskrinet med sockertopp drog blickarna till sig. Köksbordet var vackert dukat med gamla trätallriker och träskedar. Man

diskuterade användningsområden, beundrade de gamla böckerna, gammal postilla, katekes, priskurant. Bonaderna rönkte uppskattning. Den uppbyggda sängen med halmmadrass, vackert hemvävt rött beslag på fårskinnfällan. Dockan och den gamla pottstolen drog till sig uppmärksamhet. Snickerieredskap var flitigt diskuterade. Bostolen, där man lagade nät stod i centrum. De vackra sänkena, de små näverskräpporna, kände man på och förundrades över.

Vid *skärmarna med foton*, fint arrangerade av Tomas Ruthström, var

det diskussion om identifikationen av personerna och tillfällena. Mycket uppskattat av byns äldre människor.

Man uppskattade att det gavs möjlighet att vandra runt och mingla, som man säger, att träffa folk man inte sett på länge.

Ute vid besökstältet stod halstringskaran av män kring Alvar Nilsson med två glödande grilleddar. Inne i köket hos Laila Östling med medhjälpare kokades det kaffe och fylldes på med smör, tunnbröd och dryck vid det dukade bordet. Aktiviteten var på topp.

Arrangemanget kan betecknas som

lyckat. Besöksantalet uppskattades trots det dåliga vädret till närmare 200.

Diplom till "Årets hembygdsförening"

Kl. 13.00 välkomnades chefen för Norrbottens läns museum Curt Persson och Anna-Lisa Häggström, sekreterare i Norrbottens hembygdsförbunds styrelse till Sundom och hembygdsgdagen.

Vid en enkel ceremoni höll Curt Persson ett tal, där Sundoms hembygdsförening prisades för sina kulturella insatser och aktiviteter. Sundoms hembygdsförening hade bland de drygt 1000 hembygdsföreningar som ingår i Norrbottens hembygdsförbund befunnits värdig att motta ett vackert diplom som tecken därpå. Hembygdsföreningens ordfö-

rande Else Britt Lindblom fick å hembygdsföreningens vägnar motta diplommet. Hon tackade för den storslagna utmärkelsen och påpekade att, utan den verkligt aktiva kadern av aktiva i föreningen och utan övriga medlemmars stöd, hade inte de insatser föreningen gjort på det kulturella området kunnat genomföras.

”Årets medlemsantal är nu enligt kassören uppe i 99”, tillade hon. Detta ett ansevärt och glädjande antal med tanke på att byns invånareantal är ca 300.

Diplomet, utfört av konstnären Ulf Hansson, visar på ett par symboler för

föreningen och byn, sjöboden där hembygdsföreningen arrangerar våffel-fest varje år i juli, samt labyrinten, som byggts vid badplatsen. En labyrint fanns tidigare uppe i Backen ovanför gården Jahann. Den raserades i samband med grustäkt. (Rester av labyrinten finns på platsen.) Diplomet kan nu beskådas av alla. Det har med sin fina inramning fått en plats på väggen i Bydegårdens stora sal.

Ett stort grattis till Hembygdsföreningen för den fina utmärkelsen!

/Redaktören

Möte med polisen

Vi som fanns till i början av förra århundradets trettital fick en dag läsa i pressen om en nybildad institution, Statspolisen. Den skulle utgöra en rörlig myndighet som åkte land och rike omkring och haffade förbrytare mot Svea Rikes Lag. Inte trodde jag att jag skulle komma att räknas som en av deras första offer, men så blev det i alla fall. Så här gick det till.

I förra numret av Byablaskan har jag i min artikel om husdjuren omtalat att vi ibland sålde ägg till Råneå. Jag var den som ansvarade för de affärerna och var just på hemväg efter fullgjort uppdrag. Kommen till Mjöfjärdsbacken på min cykel kom en bil mig tillmötes, stannad och stoppade mig. Vad var nu å färde? Det enda jag i hastigheten tänkte på var den fullpackade ryggsäcken med basvaror, som jag bar på min rygg.

På den tiden kunde det förekomma på ett och annat ställe i bygden att man bryggde sitt eget brännvin, och jag hann tänka att poliserna anade att ingredienser till detta fanns i ryggsäcken. Inte så, men jag skakade nog en smula i mina vadmalsbyxor när polisen närmade sig cykeln och mig. Jag ombads att notera att styrstängan på min cykel saknade ringklocka...Huvva, så hemskt! Fram med penna och anteckningsbok och mitt namn och min adress blev noggrant antecknade. Sedan ”släpptes” jag med mitt bedyrande, att fortast möjligt förse min cykel med ring-

klocka.

Då jag på hemvägen passerade Sundoms Handelsförening gick jag in och noterade Ruben Larsson bakom disken. Jag meddelade mitt ärende. Jodå, där fanns ringklockor för cykel. Som tur var så hade jag, efter affären i Råneå, kvar några slantar så jag kunde köpa ringklockan kontant. Om jag inte minns riktigt rätt så kostade den en och femti. Tydligt så hade jag gjort

en lyckad affär i Råneå.

Av Statspolisen varken såg jag eller hörde någonting efter den träffen. Detta var min första kontakt med polisväsendet. Det blev en andra också långt fram i livet, men då befanns jag vara helt oskyldig så det blev varken böter eller fängelse.

Ingvar Nilsson

Dialektrutan

OM TJÄRLÄJKÄN

Höst'n -35 vär jö isa Estårsoij o hugg kästven lävä elstbråorn so vär tjögoätt ar. Ve hugg at hån Främigårds-Johan, o ve hull a dill dän firi jiol åftan. Ini stugo der ve båådd färsä nögär tiddningo som ve leest dill dom djick sändär. Fäst vi hääd jö vor säijn Bibel so ve leest, äckso. Ve leest om in skåollerar som vär åodjift men som hädd määk kuni som vild hå ån. Åin kveel när ä vär maniliost o vackert veer, bjeod'n eot äj a dom opa in promenad. Ho hoppäsä förstäss att hån skull frööj. Der dom promänerä vext ä gränna bjärko upa ba söjden om vegän. Leram vär mitji töst o sä ånt just nä. Kuno trådd att hån funderrä pa huri hån skull eottryck sä när'n skull frööj. O dill sleot kom ä:

- "Hån so enda hädd hivi di hera bjärkän hääjmi ini vedaheosä."

OM KÄRLEKEN

Hösten -35 var jag å Estersön och högg meterved tillsammans med storebror, som var 21 år. Vi högg åt Frammigårds-Johan, och vi höll på till dagen före julafton. I stugan där vi bodde fanns några veckotidningar som vi läste tills dem gick sönder. Fast vi hade ju var sin Bibel som vi läste också. Vi läste om en skollärare som inte var gift men som hade många kvinnor som ville ha honom. En kväll när det var månljust och vackert väder bjöd han ut en av dem på en promenad. Hon hoppades förstås att han skulle fria. Där dom promenerade växte granna björkar på bägge sidorna av vägen. Läraren var mycket tystlåten och sa just ingenting. Kvinnan trodde att han funderrade på hur han skulle uttrycka sig när han friade. Och till slut kom det:

- " Han som ändå hade haft dessa björkar hemma i vedboden."

Noterat: Jag kände en blivande gammalungkarl, som ibland blev tillfrågad varför han inte hade gift sig? Hans stående svar var: - "Om jag gifter mig så är det bara en kvinna som blir lycklig, nu får alla hoppas." Han dog ogift- lycklig hoppas jag.

Ingvar Nilsson

Ortnamnsrutan

Vi fortsätter in genom det natursköna *Halsskärssundet* på vår färd runt Gussön. Inga större båtar kan numera ta sig fram i sundet, och även om man färdas med en liten motorbåt kan man få ro då och då för att klara sig från kontakt med botten. Så småningom kommer man in i **Storviken** uttal ståorvö'yka. När viken namngavs var den säkert en stor vik av Bottenviken. Numera är den att betrakta som en liten sjö. Här ett bland många exempel på landhöjningens effekter på landskapet och på ortnamn som förlorat sin ursprungliga betydelse.

På norra sidan av Storviken ligger **Hällan** uttal hella. Här hade gårdar som ägde markerna här omkring en givande våtmarksslätter. Den slätterstuga som tidigare fanns här är sedan länge försvunnen, men en nyuppförd koja finns på dess plats.

På södra sidan av viken ligger **Hällklubben** uttal hellklo'bben. På en karta från 1786 kallas den *Brändöskäret* (närheten till ön och byn Brändön). Ordet "klubb" används i ett flertal önamn för att beteckna en höglänt rundad ö eller del av ö. På den höga klubben finns en sommarstuga.

Vi lämnar Storviken genom **Rågholmssundet** uttal rooschsá'te, som fått sitt namn efter **Rågholmen** uttal roho'Imen. Den är numera landfast till ön Brändön, men tillhör Sundom. Det är sannolikt sädeslaget råg som ingår i namnet, trots att man velat göra gällande att holmen fått namn av att den "skapar" rå" mot Brändön. Det finns nämligen

ett flertal Rågholmar i skärgårdslandskapet, på vilka det lär ha odlats råg.

Intill Rågholmen ligger ytterligare en sundomsägd holme, **Ökholmen** uttal oitjo'Imen, numera landfast. Uttalet av förleden förbyllar. Verbet "öka" heter på målet 'eok'. (Den femte spenen hos en ko heter t ex eokspenan "ökspenen".) Detta ord tycks således inte ingå, och ordet för ök=häst finns inte i dialekten. Men om man går till de äldsta skrivningarna av namnet på två kartor från 1671, finner man att ön heter **Hästholmen**. Först 1708 skrivs namnet **Ökholmen**. **Häst-** har blivit **Ök-**. Eftersom dialekten inte haft något adekvat ord för "ök" kan så uttalet *oitj* ha uppstått. På *oitjholmen* kan vi förmoda att hästar betat långt innan holmen kom att tillhöra Sundom.

På andra sidan sundet stupar en brant ner mot vattnet. Den här delen av Gussön kallas **Kantarberget** uttal kantarbärje. På en uppteckning från 1931 sätter upptecknaren Edvin Brännström ett –kantor? efter uppteckningen. Vilken kantor skulle i så fall ha givit bergshöjden sitt namn? I namnet kan helt enkelt dialektens *käänt* 'kanta' ingå, en rimlig förklaring, då berget stupar ner mot vattnet och kan sägas kanta sundet.

Området kring Rågholmen i Furu-fjärden (tidigare Furuöfjärden) kallas **Bakiskären** uttal båkistjä'ra. Så här står det i en uppteckning: Man kan säga t ex råoivi stjera asta slänt= ro över skären för att slanta (fiska), när man for över fjärden i fråga.

Text: Else Britt Lindblom

Anslaget

Sommarfest i hamnen

Boka in lördag den 9 juli kl. 19.00. Mer info kommer på anslagstavlorna.

Bygdegårdsföreningen

Nyfödda:

En pojke

2005-05-06 kl 21.22 föddes en liten pojke på Sunderby sjukhus. Han ska heta Melvin.

Föräldrar:
Tomas och Viktoria
Johansson.

Syskon:
Jennifer och Kim

Stort grattis!

En flicka

2005-05-28 kl. 19:17 föddes en liten flicka på Sunderby sjukhus.
Vikt: 3500 g Längd: 50 cm

Föräldrar: Jonas Modig och
Noinonmueang La-Ongdao

Stort grattis!

Nästa nummer av

Byablaskan

kommer ut

senast **12/9-05.**

Manusstopp 14/8-05.

● **Utgivare**

Sundoms Byautvecklings-
grupp

● **Ansvarig utgivare**

Prenumerationsansvarig
Lars Brännström, tel. 745 93

● **Redaktör**

Textredigering/Layout
Maria Jonsson, tel. 745 45

● **Tryck**

Luleå Kommun, Reproavd.

● **Prenumeration**

50:-/år
(Gratis för bofasta i Sundom.)

● **Annonsering**

Helsida 800 kr
Halvsida 400 kr
Kvartssida 200 kr
(Gratis för föreningar och
privatpersoner i Sundom.)

● **E-post**

**Bokning av
Sundoms Bygdegård**

**Nils Erik Larsson
0920-747 55**